

Terugblik lente 2018

Dat natuurbeheer concrete resultaten oplevert was ook weer duidelijk in het bloeiseizoen voorjaar 2018

Naast de Snoekengracht met zijn bekende bronpopulatie van 12 000 exemplaren bloeiende **brede orchis** hebben we ook de populaties van een paar duizend brede orchissen in de beheerde percelen Holpijwei (reservaat Mene-Jordaan) en Aardgat. Ook de populaties in Zwarte Bos (Bierbeek) en Molenstraat (Meldert) zijn exponentieel gegroeid en beslaan nu verschillende honderden exemplaren.

Op een 6-tal plaatsen konden we **hondskruid** waarnemen, een andere orchidee, typisch voor kalk in de bodem. De populatie in Rosdel (Hoegaarden) en Terrassenlandschap (Kumtich) tellen samen meer dan 200 exemplaren, zodat we kunnen hopen dat het hier om een duurzame vestiging gaat met een stevige bronpopulatie. Vanuit deze bronpopulaties werden ook op andere plaatsen in het Rosdelcomplex en in het reservaat Mene-Jordaan (zowel in Willebringen als Meldert), evenals verspreid op de talud langs de Hoksemsesteenweg in Kumtich enkele bloeiende exemplaren aangetroffen. Boeiend om de verdere kolonisatie op te volgen.

Voor de **bijenorchis** vreesden we dat ze zou geleden hebben onder de late vorst in de periode maart. De bijenorchi is een soort met winterannuellen, rozetten die bovengronds overwinteren. Voor de vorstperiode telden we grote aantallen, die daarna verdwenen waren. Maar in juni was de bijenorchi vanuit de bronpopulatie in Rosdel op vele plaatsen in de streek toch massaal aanwezig: o.m. in de reservaten Aardgat (Tienen), Spoorwegzate en op verschillende plaatsen in Rosdel (Hoegaarden) met grote populaties in de deelgebieden Meiveld, Beukendel, Blinde Ezel en Katerspoel, verder ook in Meldertbos, in het gebied Mene-Jordaan en vooral dan in de percelen Hoog China, Pertseveld en de graslanden in de omgeving van Willebringenbos. De beheerde percelen aan de Terrassen in Kumtich telden honderden bloeiende exemplaren. Maar ook in schrale wegbermen dook de bijenorchi op.

Van de **bokkenorchis** hebben we twee groeiplaatsen met samen een 15-tal exemplaren (nl. Rosdel en talud Kumtich grenzend aan Zegelberg). Opvallend is dat beide populaties met een

Nog verheugend nieuws: de **ingekorven vlermuus** in de kerk van Lovenjoel doet het goed. Na telling komen we dit jaar aan een schatting van 344 individuen in de kolonie. Een nieuw hoogtepunt!

Ingekorven vlermuizen in de torenzolder van de kerk van Lovenjoel. Foto Frank Claessens

tijsinterval van drie weken tot bloei kwamen. De ene populatie was al uitgebloeid toen de andere nog moest beginnen te bloeien. We hopen dat de enkele exemplaren zich nu stilaan hebben ontwikkeld tot populaties die in staat zijn te overleven.

Het **bleek bosvogeltje**, een absolute topsoort die maar op enkele plaatsen in Vlaanderen voorkomt, doet het vrij goed en handhaaft zich op zijn gekende groeiplaats. Nieuw voor 2018 was een totaal nieuwe groeiplaats van een 20 exemplaren.

De populatie **bosorchis** in Aardgat doet het goed. Nieuw was het opduiken van 2 exemplaren bosorchis in Mene-Jordaan. Benieuwd of dit kan uitgroeien tot een nieuwe populatie.

Ook andere soorten doen het goed in de beheerde natuurgebieden: van de Rode lijst-soorten vermelden we bv. honderden bloeiende exemplaren van **naakte lathyrus** (Rosdel) en van **graslathyrus** (Rosdel en Mene-Jordaan). De populaties **beemdtkroon** met de knautiabij hebben zich op enkele plaatsen in Rosdel van de taluds uitgebreid naar de beheerde graslanden.

Boven, vlnr: Bosorchis © Ewoud L'Amiral, bleek bosvogeltje © Jules Robijns, bokkenorchis © Paul Van Nuffel, naakte lathyrus © Paul Van Nuffel. Onder, vlnr: hondskruid © Paul Van Nuffel, bijenorchi © Paul Van Nuffel, knautia © Pieter Abts

Vooruitblik op natuurontwikkeling in ruilverkaveling Willebringen.

Consequente uitvoering natuurontwikkeling ruilverkaveling Willebringen nodig

Met deze uitgangssituatie en de ervaring van Rosdel voor ogen zouden de complexen van Pertseveld- Willebringenbos (deel uitmakend van Mene-Jordaan met bronpopulatie op Hoog China), Zegelberg (Kumtich, grens Oorbeek en grenzend aan de bronpopulatie van het talud aan de Hoksemsesteenweg) en Kop Koutemveld (deel uitmakend van de Snoekengracht, grens Boutersem/Tienen) kunnen uitgroeien tot echt unieke soortenrijke en structuurrijke graslanden met orchideeën, een rijk insectenleven waaronder specifieke solitaire bijen en de vlinders dwerg- en klaverblauwtje. Gebieden zoals ze enkel voorkomen in de Kalkstreek (Viroinval, Nismes...).

In het goedgekeurd structuurplan van de ruilverkaveling zouden deze potentierijke hellende, kalkrijke en erosiegevoelige flanken toebedeeld worden om ingericht te worden als natuurreservaat. Als dit consequent uitgevoerd wordt zoals in het structuurplan voorzien en met de nodige buffering, kan hier topnatuur ontwikkeld worden.

Grauwe klauwier. Foto Karel Van Rompaey

Ringslang aan de Schoorbroekbeek in Meldert. Foto Pieter Abts

Ook de gebieden Snoekengracht, Aardgat, Molensteen-Hazenberg en Meldertbos werden in het structuurplan van de ruilverkaveling opgenomen om uit te groeien tot robuuste en gebufferde natuurgebieden met de aansluitende holle wegen en taluds. Voor de omgeving Meldertbos en Mene-Jordaan werden dit jaar weer verschillende waarnemingen gedaan van de ringslang. In de omgeving broedde de grauwe klauwier. Ook voor het duurzaam voortbestaan van deze populaties is een integrale uitvoering van het structuurplan essentieel.

De das in de omgeving van Hazenberg is ondertussen een heuse familie geworden met een echt burchtcomplex waar jongen met succes konden opgroeien. Ook hier is de realisatie van het landschappelijk complex Hazenberg-Molensteen met gebufferde holle wegen en behoud van onverharde landwegen zoals voorzien in het goedgekeurd plan essentieel om tot een duurzame bronpopulatie voor de das in de streek te komen.

In de komende periode moet blijken of het goedgekeurd structuurplan ook wat natuurcompensatie en natuurontwikkeling in de praktijk gerealiseerd zal worden. Natuurpunt Velpe-Mene zal hier een punt van maken en dagdagelijks toezien op de uitvoering.

4 jonge steenuiltjes geringd in De Uilenboom, de basisschool in Vissenaken (Tienen)

Reeds enkele jaren geleden werd een steenuilennestkast geplaatst in een boom in de basisschool van Vissenaken door de Steenuilenwerkgroep van Natuurpunt, onder impuls van Philippe Smets. De bewuste boom met de nestkast was de inspiratie om een nieuwe naam voor de school te verzinnen: De Uilenboom. Ook dit jaar werden de leerlingen blij verrast met een geslaagd broedsel van het steenuilennest. De vier jonge uiltjes werden geringd om later individueel herkend te kunnen worden waardoor heel wat wetenschappelijke informatie over deze vogelsoort kan verzameld worden. De Steenuilenwerkgroep vat het plan op om met uitgebreid ringonderzoek de plaatselijke steenuilenpopulatie te onderzoeken, want in de nabije omgeving van de school, waaronder ook de Rozendaalbeekvallei, het Natuurgebied in Vissenaken, wonen nog vrij veel steenuiltjes.

Drie van de vier uilskuikens poseren even voor de lens. Foto © Christine Bollen HLN